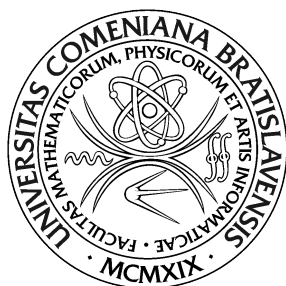

UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE
FAKULTA MATEMATIKY, FYZIKY A INFORMATIKY

VIZUÁLNY SYSTÉM PRE
INTERAKCIU ĽUDSKÉHO
UČITEĽA S HUMANOIDNÝM
ROBOTOM

Diplomová práca

UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE
FAKULTA MATEMATIKY, FYZIKY A INFORMATIKY

VIZUÁLNY SYSTÉM PRE INTERAKCIU ĽUDSKÉHO UČITEĽA S HUMANOIDNÝM ROBOTOM

Diplomová práca

Študijný program: Aplikovaná informatika
Študijný odbor: 2511 Aplikovaná informatika
Školiace pracovisko: Katedra aplikovanej informatiky
Školiteľ: Ing. Viktor Kocur, PhD.

Bratislava, 2022

Bc. Nicolas Orság

Univerzita Komenského v Bratislave
Fakulta matematiky, fyziky a informatiky

ZADANIE ZÁVEREČNEJ PRÁCE

Meno a priezvisko študenta: Bc. Nicolas Orság
Študijný program: aplikovaná informatika (Jednoodborové štúdium, magisterský II. st., denná forma)
Študijný odbor: informatika
Typ záverečnej práce: diplomová
Jazyk záverečnej práce: slovenský
Sekundárny jazyk: anglický

Názov: Vizuálny systém pre interakciu ľudského učiteľa s humanoidným robotom
Visual system for interaction of a human teacher with a humanoid robot

Anotácia: Toto zadanie je súčasťou projektu interakcie ľudského učiteľa s robotom. Robot pri tejto interakcii manipuluje jednoduchými objektmi na základe pokynov od ľudského učiteľa. Pre tento účel je tak vhodné aby robot dokázal správne detegovať pozíciu jednoduchých, objektov, učiteľových a svoje ruky. Následne je potrebné aby robot dokázal rozpoznať zadané inštrukcie.

Cieľ: Cieľom tejto práce je navrhnuť, implementovať a otestovať systém ktorý na základe vstupných stereo dát z kamier v robotovi NICO deteguje pozíciu jednoduchých objektov, učiteľovej ruky a robotových rúk a následne rozpozná gestá od učiteľa. Súčasťou práce bude prehľad existujúcich riešení detekcie objektov v stereo snímkach a rozpoznávaní gest učiteľa. Navrhnutý systém bude vyhodnotený v kontexte prebiehajúceho projektu interakcie ľudského učiteľa s robotom.

Vedúci: Ing. Viktor Kocur, PhD.
Katedra: FMFI.KAI - Katedra aplikovanej informatiky
Vedúci katedry: prof. Ing. Igor Farkaš, Dr.
Dátum zadania: 05.10.2021

Dátum schválenia: 06.10.2021

prof. RNDr. Roman Ďurikovič, PhD.
garant študijného programu

.....
študent

.....
vedúci práce

Čestne prehlasujem, že túto diplomovú prácu som
vypracoval samostatne len s použitím uvedenej literatúry
a za pomoci konzultácií u môjho školiteľa.

Bratislava, 2022

.....

Bc. Nicolas Orság

Pod'akovanie

Abstrakt

Oblasť interakcie človeka a robota zaznamenala v posledných rokoch výrazný pokrok, pričom humanoidné roboty sa vyvíjajú pre široké spektrum aplikácií. Efektívna interakcia medzi týmito robotmi a ich používateľmi je však stále výzvou. Táto práca predstavuje vizuálny systém interakcie medzi ľudským učiteľom a humanoidným robotom. Systém využíva few-shot object detection algoritmy na učenie sa a rozpoznávanie nových objektov a gest.

Kľúčové slová: Počítačové videnie, Humanoidný robot, Hlboké učenie, Konvolučné neurónové siete, Few-shot object detection

Abstract

The field of human-robot interaction has seen significant progress in recent years, with humanoid robots being developed for a wide range of applications. However, effective interaction between these robots and their human users is still a challenge. This thesis presents a visual system for interaction between a human teacher and a humanoid robot. The system uses few-shot object detection algorithms for learning and recognising new objects and gestures.

Keywords: Computer vision, Humanoid robot, Deep learning, Convolutional neural networks, Few-shot object detection

Obsah

1	Úvod	1
2	Motivácia	2
3	Úvod do problematiky	3
3.1	Počítačové videnie	3
3.2	Príznaky	4
3.3	Objektová detekcia	5
3.3.1	Tradičné metódy	5
3.3.2	Konvolučné neuronové siete	8
3.4	Few-shot object detection(FSOD)	12
3.4.1	Prístupy k FSOD	13
3.4.2	Datasety pre vyhodnotenie FSOD	14
3.4.3	Aktuálne riešenia FSOD	15
4	Predchádzajúce riešenia	16
5	Návrh modelu	17
6	Implementácia	18
7	Výskum a výsledky	19

<i>OBSAH</i>	ix
7.1 Frustratingly simple few-shot object detection	20
8 Záver	25

Kapitola 1

Úvod

Interakcia medzi ľuďmi a robotmi sa stáva čoraz dôležitejšou oblasťou v posledných rokoch vďaka rozvoju robotiky a jej aplikácií v rôznych odvetviach. Avšak účinná interakcia medzi ľuďmi a robotmi stále predstavuje výzvu, najmä v úlohách, ktoré zahŕňajú prirodzenú komunikáciu a ľudské gestá.

Cieľom tejto práce je vyvinúť vizuálny systém, ktorý umožní humano-idným robotom pochopiť a reagovať na základné gestá ľudského učiteľa a učenie sa rozpoznávať nové objekty.

Táto práca sa bude snažiť prispieť k oblasti interakcie medzi ľuďmi a robotmi vyvinutím vizuálneho systému na rozpoznávanie gest a objektov, pomocou preskúmania a použitia aktuálnych prístupov few-shot object detection, ktorý by mohol zlepšiť interakciu medzi ľudskými učiteľmi a humanoidnými robotmi.

Kapitola 2

Motivácia

V posledných rokoch je rastúci záujem o používanie robotov v rôznych odvetviach ako napríklad školstvo, zdravotníctvo, zábava a priemyselná výroba. Avšak na to aby roboti vedeli plniť úlohy efektívne, musia byť schopný prirodzene interagovať s ľuďmi. Toto je náročné veľmi náročné pri humanoidných robotoch, ktorý by mali napodobovať ľudský vzhľad a správanie.

Cieľom tejto diplomovej práce je vytvorenie vizuálneho systému, ktorý umožní humanoidnému robotovi rozpoznať učiteľové gestá a objekty pomocou few-shot object detection algoritmov, ktoré sú založené na konvolučných neuronových sieťach a hlbokom učení.

Kapitola 3

Úvod do problematiky

V tejto úvodnej kapitole si popíšeme a vysvetlíme základné pojmy, ktorých znalosť je nevyhnutná v našej práci. Vysvetlíme si ako funguje počítačové videnie, objektová detekcia, konvolučné neuronové siete a taktiež sa zameriame na výskum objektovej detekcie pri malej trénovacej množine (Few shot object detection), ktorý budeme chcieť využiť v našej práci pre učenie nových objektov aj z veľmi malého množstva dát.

3.1 Počítačové videnie

Počítačové videnie je súčasnej dobe veľmi rastúci a progresívny smer v informatike. Snaží sa priblížiť vnímaniu sveta z pohľadu ľudského oka, ktoré je pre nás prirodzené a automaticky sme schopný rozpoznávať objekty, farby a kontext toho čo vidíme. Avšak plné sémanticke pochopenie videnej reality je veľmi komplexné a zatiaľ nie sme schopný ho získať spracovaním digitálneho obrazu. Hlavne preto, že pochopenie obrazu môže vyplývať zo súvislostí, ktoré nie sú súčasťou obrazu.

Avšak počítačové videnie sa posúva veľmi rýchlo vpred. Neustále vyni-

kajú nové algoritmy a prístupy či už na detekciu objektov alebo klasifikáciu obrazu. Medzi základné problémy počítačového videnia patrí klasifikácia, objektová detekcia a segmentácia. Pri klasifikácii sa snažíme obraz priradiť do jednej z tried. V objektovej detekcii sa snažíme v obraze určiť oblasti všetkých známych objektov a priradiť ich do tried. A pri segmentácii je našim cieľom rozdeliť obraz do viacerých oblastí, každému pixlu určiť oblasť do ktorej patrí.

3.2 Príznamy

Pri riešení problémov v počítačovom videní sa využívajú príznaky. Príznak v počítačovom videní je merateľný kus dát v obrázku, ktorý je unikátny pre špecifický objekt. Príznak môže reprezentovať napríklad štýl sfarbenia, nejaký tvar, či už čiaru alebo hranu v obraze alebo nejakú časť obrazu. Vďaka dobrému príznaku dokážeme od seba rozlíšiť objekty. Napríklad ak máme rozlíšiť mačku a bicykel tak ako dobrý príznak by mohlo byť, že na obrázku sa nachádza koleso. Hneď by sme vedeli vďaka tomuto príznaku klasifikovať obrázky do týchto dvoch tried. Ak by sme však mali za úlohu zistiť či je na obrázku motorka alebo bicykel, tak by nám tento príznak veľmi nepomohol a museli by sme pozeráť na iné príznaky. Preto zväčša neextrahujeme z obrázku len jeden príznak, ale pre lepšiu detekciu vyberáme viacej príznakov, ktoré tvoria príznakový vektor.

Nie je presná definícia aké príznaky obrázku by sme mali použiť, ale závisí to skôr od nášho cieľu a typu úlohy. Príznaky sa delia na lokálne a globálne. Globálne príznaky sú také, ktoré platia pre celý obrázok. Napríklad ako ako veľmi sú dominantné jednotlivé farby v obrázku. Globálny príznak nám opisuje obraz ako celok a mal by reprezentovať nejakú jeho špecifickú

vlastnosť. Lokálne príznaky sa extrahujú len z určitej zaujímavej oblasti v obrázku, využívajú sa najmä pri objektovej detekcii. Najskôr nájdeme zaujímavé oblasti, ktoré by mohli reprezentovať nejakú zaujímavú vlastnosť alebo nejaký objekt. Následne vytvoríme príznakový vektor pre danú oblasť, ktorý by nám mal poskytnúť zásadnú informáciu o tejto časti obrazu. Treba rátať s tým, že objekt na obrázku môže byť rôznej veľkosti, rôzne natočený, rôzne osvetlený, zašumený, môže sa nachádzať v rôznych častiach obrázku a podobne. Preto naše príznaky by mali byť čo najviac odolné voči týmto zmenám (mali by ich čo najmenej ovplyvňovať). Čím viac invariantné príznaky voči týmto zmenám si zvolíme tým lepšia je naša detekcia.

3.3 Objektová detekcia

Asi najskúmanejším problémom v počítačovom videní je objektová detekcia, ktorá spočíva v rozpoznaní jednotlivých objektov a ich pozícií v digitálnom obraze. Dá sa k tomuto problému pristupovať rôznymi spôsobmi, dá sa pristupovať k tomuto problému tradičnými metódami počítačového videnia, alebo dnes už veľmi rozšíreným s oveľa lepšími a presnejšími výsledkami, ako pri tradičných metódach a to pomocou hlbokého učenia, ktorých kľúčom je naučiť sa na veľkých dátach extrahovať príznaky tak aby mala detekcia čo najväčšiu presnosť.

3.3.1 Tradičné metódy

Tradičné metódy v objektovej detekcii majú zvyčajne tri etapy: vybratie oblasti, extrakcia príznakov, klasifikácia objektu.

V prvej etape sa snažíme lokalizovať objekt. Keďže objekt môže byť rôznej veľkosti, musíme skenovať celý obrázok pomocou posúvneho okna rôznej

veľkosti. Táto metóda je výpočtovo náročná.

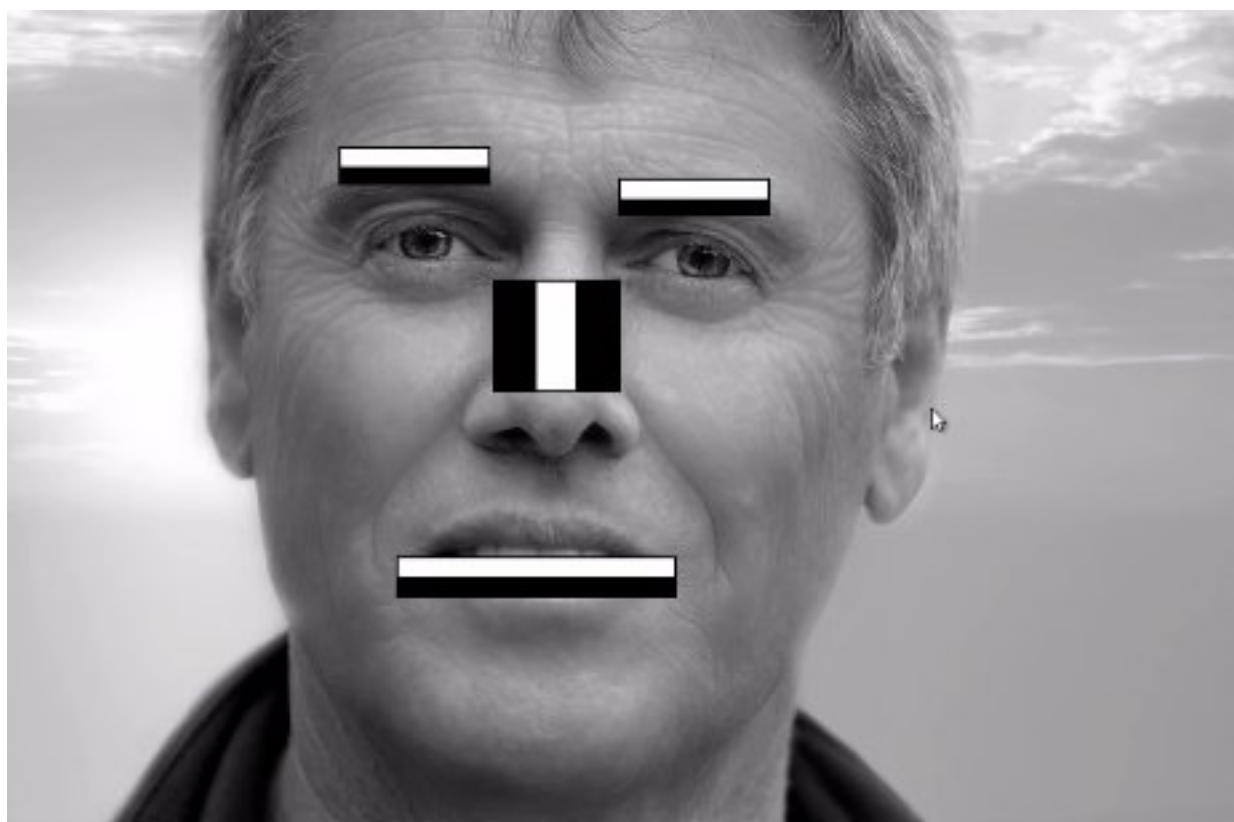
V druhej etape použijeme použijeme metódy ako SIFT, HOG na extrakciu vizuálnych príznakov na rozpoznanie objektu. Tieto príznaky nám poskytujú sémantickú a robustnú reprezentáciu. Avšak kvôli rôznemu osvetleniu, pozadiu a ulhu pohľadu je veľmi náročné manuálne navrhnuť deskriptor príznakov, ktorý by dokonale opísal všetky typy objektov.

V tretej fáze klasifikácie objektu používame zväčša Support Vector Machine(SVM) alebo Adaboost pre klasifikáciu cieľových objektov zo všetkých kategórii aby bola reprezentácia viac hierarchická, sémantická a informatívnejšia pre vizuálne rozpoznávanie.

Problémom pri tradičných metódach je výpočtová náročnosť pri generovaní kandidátov na bounding box (obdĺžnik ohraničujúci objekt) pomocou techniky posúvneho okna a taktiež manuálne nastavenie extrakcie príznakov nie je vždy veľmi presné.

Medzi najznámejšie tradičné metódy objektovej detekcie patrí napríklad Viola Jones.

Viola Jones metóda vznikla už v roku 2001, bola veľmi využívaná najmä na detekciu tváre vo fotoaparátoch a využíva sa do dnes. Stala sa populárnou vďaka jej presnosti a rýchlosti. Používa jednoduché príznakové klasifikátory, ktoré môžu byť rýchlo vypočítané porovnaním intenzity pixelov v malých regiónoch obrázku. Metóda využíva integrálny obrázok, čo robí výpočet týchto príznakov veľmi rýchly. Rýchlosť tejto metódy spočíva aj v rýchlom zamietnutí objektu v danej lokalite obrázku hneď ako jeden z množiny jednoduchých príznakov bude zamietnutý a nasledujúci sa už v danej lokalite netestuje. [VJ01]

Obr. 3.1: Ukážka detekcie jednoduchých príznakov vo Viola Jones

3.3.2 Konvolučné neuronové siete

Úvod do CNN

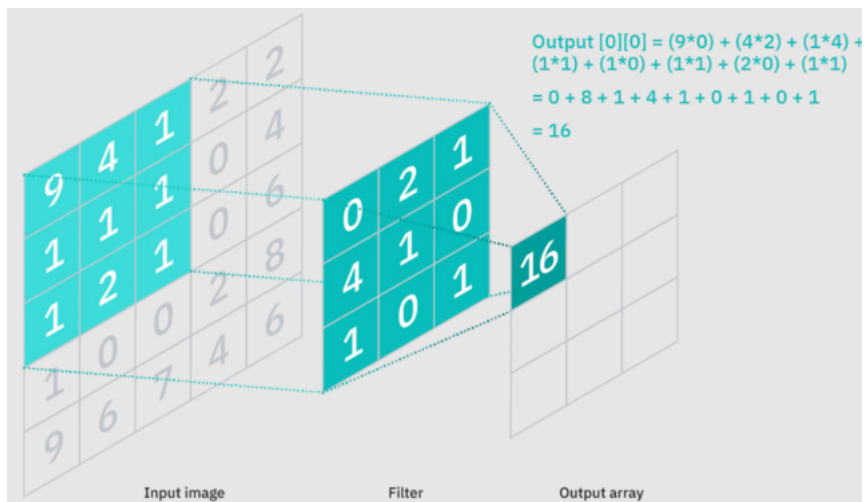
Konvolučné neuronové siete (CNN) sú typ umelej neurónovej siete, ktorý v posledných rokoch zmenil oblasť počítačového videnia. Inšpirované spôsobom akým zraková kôra spracováva informácie, sú konvolučné neurónové siete špeciálne vhodné na analýzu údajov, ktoré majú mriežkovú štruktúru, ako napríklad obrázkov. Sú schopné sa automaticky učiť príznaky z dát, miesto toho aby sme museli manuálne určiť extrakciu príznakov. Dosahujú vynikajúce výsledky na širokom spektre úloh, vrátane klasifikácie obrázkov, objektovej detekcie a segmentácie.

Konvolučné vrstvy

Kľúčovým stavebným blokom CNN je konvolučná vrstva, ktorá aplikuje rad filtrov na vstupné údaje, aby extrahovala relevantné príznaky. Každý filter je malá matica váh, ktorá je aplikovaná na lokálny región vstupu, a výstup konvoúcie je nová príznaková mapa, ktorá v sebe kóduje prítomnosť niektorých príznakov vo vstupných dátach.

Napríklad, ak dostaneme na vstupe obrázok a naše filtre sú dizajnované na detekciu hrán, výstupná mapa príznakov zvýrazní umiestnenia hrán v obrázku. Filtre sú zväčša invariantné voči pohybu, čo znamená, že rozpoznajú príznak nezávisle od jej umiestnenia v obrázku.

Viacero filtrov sa môže aplikovať na vstupný obrázok na extrakciu rôznych typov príznakov a výstup konvolučnej vrstvy je viacero príznakových máp, jedna pre každý filter. Počet a veľkosť filtrov sú hyperparametre, ktoré sa môžu nastaviť podľa potreby.

Obr. 3.2: Ukážka konvolučnej vrstvy

Poolingové vrstvy

Po konvolučnej vrstve sa v CNN zvyčajne nachádza poolingová vrstva, ktorá zmenšuje veľkosť dát, znižuje dimenziu a predchádza vďaka nej overfittingu (pretrénovaniu). Poznáme niekoľko typov pooling, vrátane max pooling a average pooling, ale najbežnejším je max pooling, ktorý vezme maximálnu hodnotu každého poolingového regiónu.

Napríklad, ak pooling region je mriežka 2x2, max pooling vezme najväčšiu zo 4roch hodnôt v mriežke a vráti ju ako jednu hodnotu do výstupnej príznakovej mapy. Toto spôsobí redukciu veľkosti príznakovej mapy a ponecháme len najdôležitejšie príznaky.

Plne prepojené vrstvy

Ďalej po konvolučných a poolingových vrstvách, CNN zvyčajne obsahujú jednu alebo viac plne prepojených vrstiev, ktoré kombinujú príznaky extrahované konvolučnými a poolingovými vrstvami na určenie finálnej predikcie.

Plne prepojená vrstva je zvyčajne výstupná vrstva, ktorá vracia finálnu predikciu CNN. Počet neurónov vo výstupnej vrstve závisí od tasku, ktorý máme. Napríklad, pre klasifikáciu obrázku, výstupná vrstva môže mať jeden neurón pre každú triedu, a neurón s najvyššou aktivačnou hodnotou by predstavoval predikovanú triedu.

Aktivačné funkcie a regularizácia

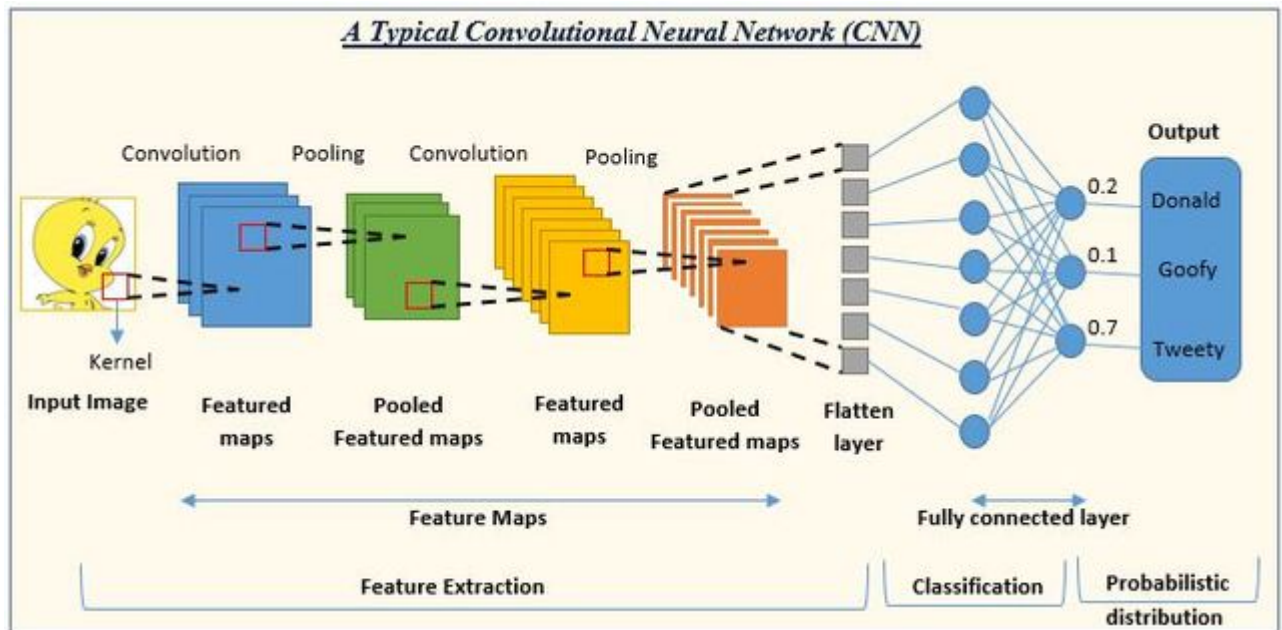
Za účelom zavedenia ne-lineárnosti do modelu zvyčajne CNN obsahujú aktivačné funkcie v konvolučných a plne prepojených vrstvách. Najbežnejšou aktivačnou funkciou je Rectified Linear Unit (ReLU), ktorá má formu $f(x) = \max(0, x)$. Používajú sa aj iné aktivačné funkcie ako napríklad sigmoid a tanh.

Na prevenciu overfittingu a zlepšenie generalizácie, konvolučné neurónové siete využívajú regularizačné techniky ako napríklad dropout, ktorý náhodne nastaví niektoré aktívacie v plne prepojených vrstvách na nulu počas tréningu. Toto spôsobuje zníženie komplexnosti modelu a núti zvyšné neuróny učiť sa robustnejšie príznaky.

Tréning CNN

Tréning CNN zahŕňa prispôsobenie váh filtrov a spojení v sieti na minimalizovanie stratovej funkcie, ktorá meria rozdiel medzi predikciou a skutočným labelom. Process tréningu CNN môže byť rozdelený na nasledovné kroky:

Prvým krokom je vyzbierať anotovaný dataset, ktorý bude použitý na tréning modelu. Tento dataset by mal byť dostatočne veľký a rôznorodý aby sa vedel generalizovať na nové obrázky. Pred tréningom modelu, je zväčša nevyhnutné predspracovanie dát, aby sme sa uistili, že sú vhodné pre CNN.

Obr. 3.3: Ukážka príkladu CNN

To môže zahŕňať prispôsobenie veľkosti obrázkov alebo augmentáciu dát aplikovaním náhodných transformácií, pre rôznorodosť datasetu a predchádzaniu overfittingu.

Ďalším krokom je rozdelenie datasetu na tréningovú, validačnú a testovaciu množinu. Trénovacia množina je použitá na tréningovanie CNN, validačná na vyhodnotenie CNN počas tréningu a testovacia na vyhodnotenie modelu po tréningu. Validačná množina je nápomocná pre nastavenie hyperparametrov CNN ako napríklad learning rate. Testovacia množina nám poskytuje približnú schopnosť generalizácie našej siete.

Tretím krokom je definovanie CNN, čo obnáša výber počtu a typu vrstiev, veľkosť filtrov, výber aktivačných funkcií a ostatných hyperparametrov. Je veľa spôsobov ako nadizajnovať CNN, ktoré majú vplyv na jej výkon. Najlepšie je vyskúšať rôzne hyperparametre a architektúry CNN pre nájdenie najlepšej kombinácie k danému tasku.

Ďalším krokom je určenie stratovej funkcie a optimalizačného algoritmu. Existuje veľa rôznych stratových funkcií, ktoré môžu byť použité, voľba stratovej funkcie závisí na tasku. Napríklad pre binárnu klasifikáciu môže byť použitý binary cross-entropy loss, kým pre klasifikáciu do viacerých tried môže byť použitá categorical cross-entropy loss. Optimalizačný algoritmus je zodpovedný za prispôbenie váh siete na minimalizovanie stratovej funkcie. Najbežnejší optimalizačný algoritmus je stochastic gradient descent (SGD), ktorý je založený na gradiente stratovej funkcie vzhľadom na váhy. Iné často používané optimalizačné algoritmy sú napríklad Adam alebo RMSprop.

Po tom ako určíme stratovú funkciu a optimalizačný algoritmus, CNN môže byť trénovaná iteratívnym aplikovaním optimalizačného algoritmu na tréningovú množinu a upravovaním váh siete. Optimalizačný algoritmus prispôsobí váhy v smere aby redukoval stratu a cieľom je nájsť váhy, ktoré dosahujú najnižšiu stratu.

Počas tréningu je bežné rozdeliť trénovaciu množinu na mini-batche a aplikovať optimalizačný algoritmus postupne pre každý mini-batch zvlášť. Toto umožňuje upravovať váhy častejšie a často môže viesť k rýchlejšej konvergencii.

Po trénovaní CNN je dôležité vyhodnotiť výkon na testovacej množine. Testovacia množina by mala byť dostatočne veľká aby nám ponkla spoľahlivé vyhodnotenie nášho modelu a nemala by byť použitá pri tréningu.

Výkon CNN môže byť vyhodnotený pomocou rôznych metrík. Zavisí od tasku, ktorú metriku je pre nás vhodné použiť.

3.4 Few-shot object detection(FSOD)

Problémom pri väčšine algoritmov objektovej detekcie je, že vyžadujú

veľký dataset anotovaných obrázkov na tréning modelu, čo môže byť drahé a časovo náročné.

Few-shot object detection je varianta objektovej detekcie, ktorá sa snaží učiť z malého datasetu. Je to inšpirované few-shot learningom, čo je typ strojového učenia, ktorý sa učí na malých trénovacích dátach. Few-shot learning si získal v posledných rokoch veľa pozornosti, vďaka jeho schopnosti adaptovať sa novým taskom s malým množstvom dát, čo je dôležité v prípade, že nemáme dostatok anotovaných dát.

Few-shot object detection je náročný problém, pretože model sa musí naučiť charakteristiky objektov z malého množstva príkladov, čo je náročné vzhľadom na komplexnosť a rôznorodosť objektov. Navyše model musí rozpoznať nové triedy, ktoré neboli videné počas tréningu, čo vyžaduje dobré rozlišovanie medzi odlišnými triedami.

Napriek náročnosti, je to dôležitý problém, pretože má potenciál výrazne znížiť počet anotovaných dát potrebných na objektovú detekciu.

3.4.1 Prístupy k FSOD

Sú viaceré prístupy, ktoré boli navrhnuté na FSOD, môžu byť zhrnuté do troch hlavných kategórií: meta-learning, transfer learning a augmentácia dát.

Meta-learning

Meta-learning je prístup, ktorý sa snaží naučiť sa učiť. Sústreďuje sa na tréning modelu, ktorý sa vie rýchlo prispôbiť novým úlohám iba vďaka veľmi malému počtu obrázkov. Tento prístup zvyčajne zahŕňa tréning modelu, ktorý sa vie učiť z malého počtu dát buď použitím vonkajšej pamäti alebo optimalizačného algoritmu. Napríklad Model-Agnostic Meta-Learning

(MAML) algoritmus používa gradientový optimalizačný algoritmus na tréning modelu, ktorý sa vie prispôbiť novým úlohám malým počtom aktualizácií gradientu. Algoritmus MAML bol aplikovaný na few-shot object detection pri fine-tuningu predtrénovaného modelu na objektovú detekciu na malom počte obrázkov. [FAL17]

Transfer learning

Prístup transfer learningu sa zameriava na prenos vedomostí z predtrénovaného modelu do novej úlohy s malým počtom príkladov. Tento prístup zvyčajne zahŕňa fine-tuning predtrénovaného modelu objektovej detekcie na malom množstve obrázkov z novej úlohy. Transfer learning môže byť efektívny, keď je nová úloha úpdobná predtrénovanému modelu, pretože predtrénovaný model môže poskytnúť dobrú inicializáciu pre novú úlohu.

Augmentácia dát

Prístup augmentácie dát spočíva v rozmnožení malého množstva dát pomocou aplikovania rôznych transformácií na dáta, ktoré mám. Zvýšením počtu dát, sa model môže naučiť robustnejšie príznaky. Pri augmentácii sa používajú transformácie ako rotácia, škálovanie, zašumenie.

3.4.2 Datasets pre vyhodnotenie FSOD

Na vyhodnotenie výkonu FSOD algoritmov, výskumníci používajú verejne dostupné datasety a vyhodnocovacie metriky. Tieto datasety a metriky slúžia na porovnanie výkonu odlišných algoritmov a ich všeobecnosti. Najpoužívanejšie datasety sú:

COCO dataset, ktorý obsahuje 80 tried a viac ako 330 000 anotovaných obrázkov. VOC dataset, je to populárny dataset, ktorý obsahuje 20 tried a

viac ako 11 000 obrázkov.

Tieto datasety sú používané ako štandard pre few-shot object detection, vyberie sa z nich niekoľko tried, ktoré sa považujú ako novel classes (triedy s malým počtom anotovaných dát), pre tieto triedy sa použije iba zopár anotovaných obrázkov(few-shot) a zvyšné triedy sa použijú na predtrénovanie modelu.

3.4.3 Aktuálne riešenia FSOD

K FSOD bolo publikovaných viacero článkov, a veľa autorov použilo iné datasety a spôsoby vyhodnotenia ich modely. Preto je náročné ich porovnanie. Avšak, vo všeobecnosti meta-learningové prístupy zvyknú dosahovať lepšie výsledky ako transfer learning alebo prístup augmentácie dát. Hlavne preto, že meta-learningové prístupy sú špeciálne dizajnované učiť sa z malého počtu príkladov.

Avšak, je potrebné zmieniť, že výkon few-shot object detection modelu veľmi závisí od konkrétnej implementácie, zvolených dát a zvolených metrík. A taktiež treba brať do úvahy výpočtovú a pamäťovú náročnosť.

Kapitola 4

Predchádzajúce riešenia

Kapitola 5

Návrh modelu

Kapitola 6

Implementácia

Kapitola 7

Výskum a výsledky

V tejto kapitole sa budeme venovať metódam a postupom vykonávania výskumu pre našu diplomovú prácu, vďaka ktorým sme sa dopracovali k finálnemu riešeniu našej práce.

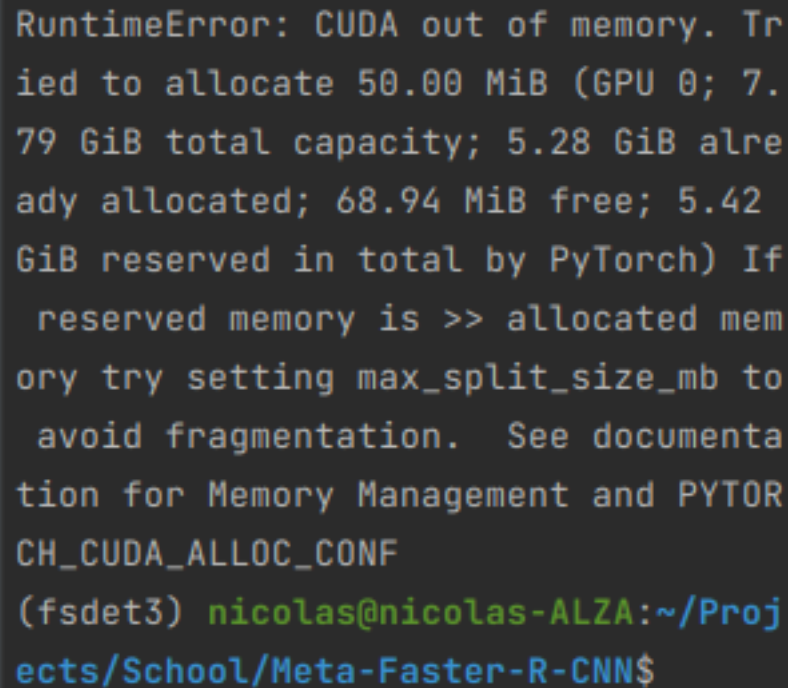
Ako prvé preskúmame few-shot object detection algoritmy a vyskúšame ako fungujú v praxi a ako ich môžeme využiť v našej práci na učenie nových objektov a gest vďaka malému počtu anotovaných obrázkov.

Preskúmal som dva prístupy: Frustratingly simple few shot object detection [WHD⁺20], Meta faster r-cnn: Towards accurate few-shot object detection with attentive feature alignment [HHM⁺22]

Pri testovaní druhého spomínaného prístupu som zistil, že je príliš pamäťovo náročný a nebol som schopný ani po stiahnutí predtrénovaných modelov po prvých dvoch krokoch: meta-training, training base classes detection head, vykonať posledný pre mňa najôležitejší krok ktorý závisel na nových few-shot triedach (novel classes) fine-tuning. Moja grafická karta nemala dostatočnú pamäť 8GB a skúšal som to aj na virtual machine s grafickou kartou nvidia T4 16GB.

Autori trénovali model na 4 20GB GPU. A ja som dostal nasledovný

výstup aj po úprave trénovacích parametrov ako batch size, learning rate, tak aby stačilo čo najmenej pamäte:


```
RuntimeError: CUDA out of memory. Tr
ied to allocate 50.00 MiB (GPU 0; 7.
79 GiB total capacity; 5.28 GiB alre
ady allocated; 68.94 MiB free; 5.42
GiB reserved in total by PyTorch) If
reserved memory is >> allocated mem
ory try setting max_split_size_mb to
avoid fragmentation. See documenta
tion for Memory Management and PYTOR
CH_CUDA_ALLOC_CONF
(fsdet3) nicolas@nicolas-ALZA:~/Proj
ects/School/Meta-Faster-R-CNN$
```

Obr. 7.1: Výstup pri fine-tuningu pomocou Meta Faster-RCNN

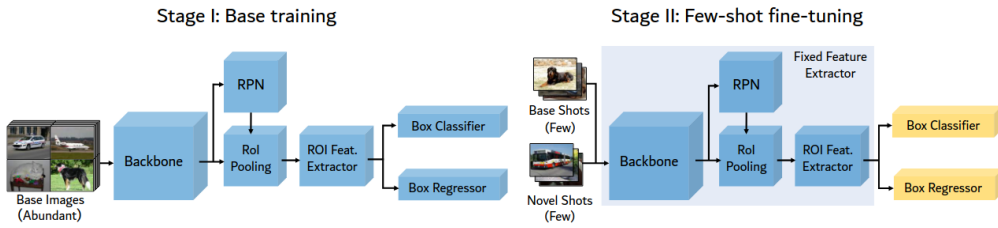
Avšak Frustratingly simple few-shot object detection prístup sa mi po-darilo vyskúšať a otestovať, a po prispôsobení trénovacích parametrov k mo-jej obmedzenej pamäťovej kapacite som bol schopný spustiť všetky fázy tré-ningu.

7.1 Frustratingly simple few-shot object de-tection

Pri few-shot object detection, potrebujeme mať dataset rozdelený na triedy ku ktorým máme veľké množstvo anotovaných dát(base classes), a na triedy

ku ktorým máme malé množstvo anotovaných dát (novel classes).

Ako vidíme na obrázku model sa delí na dve časti: feature extractor (v pravej časti obrázku označený modrou farbou) a box predictor (v pravej časti obrázku označený žltou farbou).

Obr. 7.2: Model pre frustratingly simple few shot object detector

Tréning tohto modelu sa delí na 2 etapy:

V prvej etape sa vykoná base tréning na base clases na to sa využíva Faster-RCNN, natrénuje sa feature extractor aj box predictor pomocou stratovej funkcie:

$$\mathcal{L} = \mathcal{L}_{\text{rpn}} + \mathcal{L}_{\text{cls}} + \mathcal{L}_{\text{loc}}$$

Obr. 7.3: Stratová funkcia FSFSODT

kde $\mathcal{L}_{\text{rpn}}$ sa aplikuje na výstup z RPN na rozlíšenie popredia od pozadia, $\mathcal{L}_{\text{cls}}$ je cross-entropy loss pre box classifier a $\mathcal{L}_{\text{loc}}$ je stratová funkcia pre box regressor. Box regressor predikuje pozíciu bounding boxu, box classifier klasifikuje objekt do tried.

V druhej etape (few-shot fine-tuning) vytvoríme pre každú z tried (novel aj base) malý tréningový set. Pre novel classes priradíme náhodné inicializované váhy do siete pre box predictor. A následne robíme finetuning ale len na

poslednej vrstve nášho modelu, celý feature extraktor ostáva zachovaný a trénujeme len box calssifier a box regressor. Použijeme rovnakú loss funkciu a 20x nižší learning rate.

Kľúčovým prvkom tejto metódy je oddelenie učenia sa reprezentácii príznakov a učenia sa predikovania boxov. Keďže príznaky, ktoré sme sa naučili používať na base classes môžeme využiť pre novell classes.

Dataset:

Ako dataset som použil pascal voc, ako base classes som použil triedy: aeroplane, bicycle, boat, bottle, car, cat, chair, diningtable, dog, horse, person, pottedplant, sheep, train, tvmonitor.

Ako novel classes som použil triedy z pascal voc: bird, bus, cow, motorbike, sofa a taktiež som pridal jednu vlastnu triedu apple(kde som anotoval 85 obrázkov pomocou labelImg), na trening(v druhej fáze pri finetuningu) bolo použitých len 5 obrázkov z každej triedy, ostatné boli použité na testovanie

Pre každú triedu som vytvoril 5-shot split, vybral som 5 obrázkov pre každú triedu pre fine-tuning.

Tréning:

Najprv som si stiahol predtrénovaný base model, ktorý bol trénovaný čisto iba na 15 base classes. Následne som náhodne inicializoval váhy pre novel classes v poslednej vrstve modelu. A potom som spustil finetuning poslednej vrstvy modelu.

Pri fine-tuningu som použil tieto paremetre:

```
_BASE_: "../../../Base-RCNN-FPN.yaml"
MODEL:
  WEIGHTS: "checkpoints/voc/faster_rcnn/faster_rcnn_R_101_FPN_base1/model_reset_surgery.pth"
  MASK_ON: False
  RESNETS:
    DEPTH: 101
  ROI_HEADS:
    NUM_CLASSES: 21
    OUTPUT_LAYER: "CosineSimOutputLayers"
    FREEZE_FEAT: True
  BACKBONE:
    FREEZE: True
  PROPOSAL_GENERATOR:
    FREEZE: True
INPUT:
  MIN_SIZE_TRAIN: (480, 512, 544, 576, 608, 640, 672, 704, 736, 768, 800)
  MIN_SIZE_TEST: 800
DATASETS:
  TRAIN: ('voc_2007_trainval_all1_5shot',)
  TEST: ('voc_2007_test_all1',)
SOLVER:
  IMS_PER_BATCH: 2
  BASE_LR: 0.000125
  STEPS: (144000,)
  MAX_ITER: 160000
  CHECKPOINT_PERIOD: 1000
  WARMUP_ITERS: 10
  OUTPUT_DIR: "checkpoints/voc/faster_rcnn/faster_rcnn_R_101_FPN_ft_normalized_all1_5shot_randnovel"
```

Obr. 7.4: Tréningové parametre pri fine-tuningu

Vyhodnotenie:

Ako vidíme hodnoty pre base classes nám ostali vysoké, a pri novel classes sa napriek tomu, že sme mali na tréning len 5 vzoriek a testovacia množina bola veľmi variabilná tak sme dostali mAP50 u každej novel class nad 30.

Avšak myslel som si, že fine-tuning bude prebiehať veľmi rýchlo, keďže prebieha len na zopár obrázkoch z každej triedy a robot sa bude môcť učiť v real-time nové objekty, ale len samotný fine-tuning pri 5-shot trval na mojom GPU 5 hodín. Takže na učenie objektov v real-time sa to nebude dať použiť. Ale bude sa to dať použiť na učenie nových gest aj objektov, len pomocou zopár anotácií.


```
[12/04 20:27:50 fsdet.evaluation.pascal_voc_evaluation]: Evaluate per-class mAP50:
| aeroplane | bicycle | boat | bottle | car | cat | chair | diningtable |
|:-----:|:-----:|:-----:|:-----:|:-----:|:-----:|:-----:|:-----:|
| 87.234 | 85.554 | 65.447 | 72.969 | 87.811 | 87.599 | 53.277 | 67.249 |
|-----|
| dog | horse | person | pottedplant | sheep | train | tvmonitor | bird |
|:-----:|:-----:|:-----:|:-----:|:-----:|:-----:|:-----:|:-----:|
| 84.006 | 84.268 | 85.104 | 51.820 | 81.892 | 87.834 | 82.011 | 31.365 |
|-----|
| bus | cow | motorbike | sofa | apple |
|:-----:|:-----:|:-----:|:-----:|:-----:|
| 68.553 | 58.339 | 60.000 | 37.702 | 35.056 |
|-----|
[12/04 20:27:50 fsdet.evaluation.pascal_voc_evaluation]: Evaluate overall bbox:
| AP | AP50 | AP75 | bAP | bAP50 | bAP75 | nAP | nAP50 | nAP75 |
|:-----:|:-----:|:-----:|:-----:|:-----:|:-----:|:-----:|:-----:|:-----:|
| 44.381 | 69.290 | 49.104 | 49.950 | 77.605 | 55.450 | 30.459 | 48.502 | 33.239 |
|-----|
```

Obr. 7.5: Výsledky tréninku

Kapitola 8

Záver

Literatúra

- [EM21] Lorenzo Natale, Elisa Maiettini, Vadim Tikhanoff. Weakly-supervised object detection learning through human-robot interaction. *IEEE*, (1):8, 2021.
- [FAL17] Chelsea Finn, Pieter Abbeel, and Sergey Levine. Model-agnostic meta-learning for fast adaptation of deep networks. In *International conference on machine learning*, pages 1126–1135. PMLR, 2017.
- [HHM⁺22] Guangxing Han, Shiyuan Huang, Jiawei Ma, Yicheng He, and Shih-Fu Chang. Meta faster r-cnn: Towards accurate few-shot object detection with attentive feature alignment. In *Proceedings of the AAAI Conference on Artificial Intelligence*, volume 36, pages 780–789, 2022.
- [VJ01] Paul Viola and Michael Jones. Rapid object detection using a boosted cascade of simple features. In *Proceedings of the 2001 IEEE computer society conference on computer vision and pattern recognition. CVPR 2001*, volume 1, pages I–I. Ieee, 2001.
- [WHD⁺20] Xin Wang, Thomas E Huang, Trevor Darrell, Joseph E Gonzalez,

and Fisher Yu. Frustratingly simple few-shot object detection.
arXiv preprint arXiv:2003.06957, 2020.

Zoznam obrázkov

3.1	Ukážka detekcie jednoduchých príznakov vo Viola Jones	7
3.2	Ukážka konvolučnej vrstvy	9
3.3	Ukážka príkladu CNN	11
7.1	Výstup pri fine-tuningu pomocou Meta Faster-RCNN	20
7.2	Model pre frustratingly simple few shot object detector . . .	21
7.3	Stratová funkcia FSFSODT	21
7.4	Tréningové parametre pri fine-tuningu	23
7.5	Výsledky tréningu	24